

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՐ ԱՅԼՆ

ԲԱԺՆՈՐԳԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ամեն տեղի համար ուր այս լրագրի մուտքը արգելուած չէ, ամբողջ 14րդ շրջանի (980 հոտ) — 99 մայիս) բաժնորդացինն է 20 ֆր. կանխիկ:

Նամակ և ծրար պէտք է գրկել հետեւալ հասցեով. M. PORTOUKALIAN, Rédacteur du journal Arménia. MARSEILLE (France).

ԺԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 78

1899 ՄԱՅԻՍ 13

1899 ՄԱՅԻՍ 1 (Հ. Տ.)

ՇԱՐՍԱ

Կը հրատարակուի Ռ. և Շ. Բ. օրեր

ՊԱՏՄԱՆՆԵՐ

Խմբագրութիւնը, եթէ հարկ համարի, համառօտելով և կառավարման կը հրատարակէ իրեն զրկուած գրութիւնները:

Մանուցումներ կը նշուեն հայերէն և ֆրանսերէն լեզուով: Մանուցման 1 միջակ դրը 1 սանդիսի կարծէ. 1 դրանք դրը 2 սանդիս:

Les annonces, en français et en arménien, sont reçues aux bureaux de Rédaction: Rue Glandevès, 17.

ԲՈՎԱՆ ԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Նամակ Պոլիկարիակն (Վառնա). — Հայեր ի Թիւրքիա. — Հայեր յեփպոստ. — Հայեր ի Պարսկաստան. — Ալմանացի Պիլքը դարձեալ Գիւրտերի ձեռքը. — Նուպար փաշայի հարստութեան եւ կտակի մասին. — Յոյն եւ ռուս եկեղեցիները մերցումը կիլիկիայի կից Ասորիքի մէջ. — Սփրիկեան Տրիպոլի մասին. — Ծայրագոյն Արեւելքի գործեր. — Խաղաղութեան դեսպանաւորութիւնը. — Արտասահմանի լուրեր. — Արմէնիայի խմբագրատան մէջ ծախու գտնուած զէրքերը. — Մանուցումներ:

ՆԱՄԱԿ ՊՈԼԻԿԱՐԻԱԿՆ

Վառնա, ապրիլ 24, 6 մայիս 99

Ինչպէս յայտնի է, օրեր առաջ յանձնախումբ մը կազմուեցաւ հոս, որ հրաւէր ուղղեց արտասահմանի հայութեան մի ժողովներ կազմել հայ կական խնդիրը ի Լա Հէյ գումարուելիք գէնընկեցութեան գեապանաժողովի ուղարկութեան ներկայացնելու համար:

Այս նպատակաւ վառնայի հայութիւնը, չորս 3000 հոգի, երէկ, ապրիլ 23/5 մայիս, հաւաքուելով եկեղեցւոյ շրջափակին մէջ, մի ժողով մը կազմեցին:

Նախ քան մի ժողովի բացումը, դիւանը կազմուեցաւ հետեւեալ անձերէ. Պատ. Արք. Ամիրխանեանց՝ նախագահ, Տ. Տ. Աճէմեան՝ քարտուղար և Տիարներ Ս. Մարինեան, Կ. Սանտալ ճեան, Յ. Պարսամեան՝ անդամ:

Ետոյ Պատ. Նախագահը մի ժողովը բացաւ և խօսեցան, ի միջի այլոց, Պատ. Արք. Ամիրխանեանց ու Տիարներ Յ. Գուրպէթեան և Վ. Շահրիման:

Մի ժողովը յարգելի ատենախօսանք ունենցողութեան զեապանախորհրդին ու շաղրութիւնը հայկական հարցին վերայ հրաւիրելու համար արտասահմանի հայութեան կողմանէ ներկայացուցչի մը կարեւոր պէտքը նկատելով, առայդ իբր ամենայն արագութեամբ անձնաւորութիւն որոշեց Տիար Մինաս Չերազը, ու յետոյ զիւանի կողմէ պատրաստուած հետեւեալ բանաձեւն որ հեռագրով վեհաժողովի նախագահին ու նամակով վեց մեծ պետութեանց արտաքին գործոց նախարարներուն պիտի հաղորդուի, համահաճ հաւանութեամբ ընդունեց:

Ահա՛ բանաձեւն պատճենը.

«Նկատելով որ վերջին 20-21 տարիներու մէջ, հակառակ Պէրլինի դաշնագրութեան 61րդ յօդուածին որ մեռեալ տառ մնացած է, Թուրքիոյ Հայերուն վիճակը փոխանակ բարելաւելու, չէ դադարած աւելի վատթարանալէ և յանգած է մեծամեծ կոտորածներու որոնց վերջը չերկիր:

«Նկատելով որ սովոր — ընդհանուր անապահովութեան բնական հետեան. քը — կը շարունակէ Հայաստանի մէջ որ արդէն վայր է դարձած շատ մը դժբաղդութիւններու:

«Նկատելով որ այս անտանելի կացութիւնը արթնցուցած է Հայերուն մէջ ըմբոստանալու ոգին որուն վերջը գրեթէ եղած է ազգերու մէջ պատերազմ:

«Նկատելով վերջապէս որ Հայաստանի արդի վիճակը, ընդհանուր խաղաղութեան սպառնացող այս վտանգը, տրամադծօրէն հակառակ է այն մարդասիրական ոգւոյն զոր ունի զգնընկեցութեան վեհաժողովը:

«Ուստի, վառնայի Հայերս, մի ժողով գումարելով կը կարծենք ներկայացնել ամբողջ հայութեան իր ձեռք, հրաւիրելով գեապանաժողովին լուրջ ուղարկութիւնը Թուրքիոյ հայոց կացութեան վրայ և անկէ խնդրել մտցնել մեր երկրին մէջ, եւրոպական երաշխաւորութեամբ, անյապաղ գործադրելի հարկ եղած միջոցները, ապահովելու համար կեանքի, պատուի ու ինչքի գոյութիւնը հանդարտ ու աշխատասէր ժողովրդեան մը:»

Մի ժողովի որոշումներու գործադրութեան համար բացուած հանգանակութիւնը չորս 500 ֆրանքի հասաւ:

ԿԷՆՇԱ

ՀԱՅՆԻ Ի ԹԻՒՐԻՔԻԱ

Նոր կիրակիի առաւօտ հոգեհանգստի պատարագ մատուցուել է հայ կաթողիկոսների Բէրաի Ս. Աստուածածին եկեղեցիին մէջ. յետոյ, հանգուցեալ Աղաբեան պատրիարքի մարմինը թափորով տարուել է Ս. Յովհան Ռակեբեան եկեղեցին, ուր կատարուել է յուղարկաւորութեան կարգը և մարմինը վերստին փոխադրուելով Ս. Աստուածածին եկեղեցին, ամփոփուել է հոն:

Օրէնքին համեմատ, Տեղապահ եղած է պատրիարքական փոխանորդ Գեր. Արքիւարեան Աւետիս արքեպիսկոպոսը:

— Պէշիկթաշի եկեղեցիին մէջ Սրժ. Աղան Ծ. Վ. Արծրունի Զատիկ առաւօտ ազգու քարոզ մը խօսեց է որի արդիւնքն եղած է 25 օսմ. ոսկիի հանգանակութիւն մը ի նպաստ վանի սովխաներին:

— Եւգոկիաէն մի քանի բարեսէր ազգայիններ վանի կարօտեալներին ի նպաստ 1146 1/2 զրուշ հաւաքելով Տիար Ստեփան Հոսեանի միջոցով զը կեր են Կ. պօլսի «Արեւիկ» լրագրին որ յանձնեց է Ամեն Ս. Պատրիարքին:

ՀԱՅՆԻ ԵՆԳԻՊՏՈՍ

«Փիւնիկ»ի մէջ կը կարդանք հետեւեալը.

Եգիպտահայ Ազնուաշուք Տիար Պետրոս Պ. կարապետեան, որ քաջամեծ է իր առատաձեռնութիւններով, կիպրոսի և իգմիրի որբանոցներուն մէջ ութ հայ որբ ու որբուհի պահելով ու դաստիարակել տալով իր անձնական ծախքով, այս անգամ 50 անգլ. ոսկւոյ գումար մը նուիրեց ի նպաստ վանայ և Զէյթունի սովկոց: Այդ գումարէն 30 ոսկին այսօրուան (մայիս 1) լիզիտարով զրկուեցաւ Կ. պօլսի Ազգ. Պատրիարքարանը, իսկ 20 ոսկին՝ Զէյթունի Առաջնորդ Գեր. Տ. Կարապետ եպիսկոպոս Գէշէեանի:

Երեւալ պատուական ազգայինը կը յայտարարէ նաև որ ինք պատրաստ է ընդունելու և ապահով միջոցներով Զէյթուն հասցունելու ամեն նպաստ որ կը շնորհուի բարեսիրտ նուիրատուներէ, և որոնք պիտի հրատարակուին Փիւնիկի մէջ: Այս առթիւ կը փութանք մեր շնորհակալութիւնները հրապարակաւ յայտնել յիշեալ մեծանուն հայրենակցին, որուն օրինակին անտարակոյս պիտի հետեւին ուրիշ ոչ նուազ գիւրակեցիկ եգիպտահայեր ալ:

Պատիւ Սանտեան ընկերութեան ծխախոտի գործարանի հայ աշխատաւորներուն որ իրենց մէջ 205 զրուշ հանգանակելով յանձնած են Տիար Գ. Խաղաղեանի, վանայ սովկոց զրկուելու համար:

ՀԱՅՆԻ Ի ՊԱՐՍԿԱՍՏՈՆ

Ատրպատականի Սալմաստ գաւառի որը գաշնակցականներն իրենց շահատակութիւններին ասպարէզ ընելով պատրուակ ընծայեցին նաև տեղական պարսիկ իշխանութիւններին զանոնք անտանելի ճնշումներին ենթարկելու և կողոպտելու, ամենէն բազմաթիւ գիւղը եղող Հաֆթուանի բնակիչները, իբր 300 տուն, մէկ կողմէ դաշնակցականներին և միւս կողմէ պարսիկ իշխանութիւններին բռնութիւններէն ազատուելու իրեն ճար մը, ստիպուած որոշեցին են ռուսադատութիւն ընդունել խմբովին: Սալմաստէն կը հաղորդեն թէ Զատիկն յետոյ ռուս եպիսկոպոս մը պիտի երթայ մկրտել զիրենք օրթոտքս եկեղեցիի ձեւերին համաձայն:

— Դաւրէթի Հայուհեաց Բարեգործական ընկերութիւնը Զատիկին առթով 300 թիւման (1 թիւմանը կարծէ այժմ գրեթէ 5 ֆրանք) զըրկեր է Սալմաստի և Ռուրիկ կարօտներին: Ընկերութեան անդամներէ մի քանին ալ պիտի երթան այցելել այդ տեղեր, մօտէն քննելու համար կարօտ Հայերի վիճակն ու պէտքերը:

ԱԼՄԱՆՈՅԻ ՊԵՒԷԸ

ԴԱՐՁԵԱԼ ԲԻՐՏԵՐԻ ԶՆՈՒԹԸ

Ալմանացի գիտնական Տ. Վալտէմար Պէլքը որ անցած տարի վանի նահանգին մէջ իր գիտական ուսումնաւորութիւններին համար պոլսի մէջ Գիւրտերէն յարձակում կրած և վերաւորուած էր, այժմ իր վերադարձին նորէն յարձակման մը զոհ եղած է կովկասի մէջ: Մարդարանա կան մի քանի խնդիրներ ուսումնասիրելու պաշտօնով կովկասի մէջ ճանապարհորդած միջոցին, իր սպասաւոր լորի հետ մէկտեղ Գիւրտ աւազակներին ձեռքն ինկել է որոնք զինք ազատ թողելու համար մեծագումար փրկանք մը կը պահանջեն:

Տ. Պէլքը 29 տարեկան է դեռ:

ՆՈՒՊԱՐ ՓԱՇԱԻ ՀԱՄԱՍԻՐԵԱՆ ԵՒ ԿՏԱԿԻ ՄԱՍԻՆ

Ազգային լրագրութեան ամենէն շառաւար խնդիրներէն մին ալ Նուապար փաշայի կտակն եղաւ: Հայ մեծ

գիւնադէտը ինչպէս ի կենդանութեան, նոյնպէս և յետ մահուան իբրև անշնչան բարերար մը համարուելու զգալիութենէն զերծ չեղաւ: «Բաղմովէ պ»ը երբ ժամանակին արձանագրեց թէ նուպար 3 միլիոն ֆրանկաց պատկառելի գումար մը կտակեր է ազգին, այդ լուրն իւր մտքէն յղացած չէր, այլ ազգային մի քանի լրագիրներու արձագանքն էր եղած: Բայց այսօր անսխալ աղբիւրէ մը կը տեղեկանանք թէ յարգ. հանգուցեալ հայ ծերունին՝ ազգիս այդպիսի ան մոռանալի նուէր մը թողուլ հաճոյք չէ զգացած. և այս անշուշտ իրագործում մ'է իւր «Պէն պու միլիթէ քիւմիւլ իւմ» խօսքին: Բայց սակայն ազգը անշուշտ ազնիւ պիտի գտնուի չմեղադրելու այն յափշտակուած գէմքը, որ հայութեան պատիւը բարձրացուց, իւր նախնանքի դիւանագիտութեամբ: — Նուպար համեմատութեամբ իւր անբաւ հարստութեան՝ ազգիս նշանաւոր բարիք մը չէ ըրած. այս բանաձևը մի քանի հայ թերթերէն լսուեցաւ: Եթէ ամէն հայ յարգելի միլիոնատերք նուպարի անմշտ շնորհ (?) բարերարութեան հետեւին, անտարակոյս մեր դժգոհ ազնիւ խըմբադիրք ժողովուրդին անկեղծ շնորհակալաց պիտի մասնակցէին: Նուպար նշանաւոր բարերարի պէս գործեց, բայց անշնչան երեւցաւ, ոչ իւր, այլ այլոց պատճառաւ: «Ի խաչ հան զգա» ի հեղինակները կը մեղադրեն որ նուպար Սանտաբան մը չեղաւ. չեղաւ: Կը թողունք պատասխանը Շահնազարեան դպրոցի աւերակներուն, փարիզու ուսանողաց ստուար խումբին, ժամանակին գաղթական սովալլուկ հայութեան, հային, հայիկ: Նուպար փաշայի յարգ. մեղադրողները անտարակոյս անոր գէմ չունին ունէ թշնամական ոգի, այլ իրենց զուտ նպատակն է, թէ ըստ իւր հարստութեան կրնար դեռ աւելի ազգին բարութիւն մը ընել. բայց եթէ յարգելի և ազնիւ քննադատք գիտնային թէ այդ մեծ ծերունին հարձատութիւնը իրենց կարծածէն շատ քիչ և զրեթէ է ոչինչ, այն ատեն պիտի չվարանէին զայն առաջին հայ դիւանագէտ հոչակելու ժամանակ, միանգամայն մեծ հայ բարերար մը խօստովանելու: Նուպար փաշա մինչև իր սուղ կենաց լապտերին շիջումը, բարերար ձեռքն չգոցեց և որով յետ մահուան, կարծուածին ներհակ հարստութիւն մը, հազիւ 150,000 ոսկի արժողութեամբ կալուածներ կը թողու. այս է ուրեմն փաշային անբաւ հարստութիւնը:

(Բազմապէս)

ՌԵՍԻՍ ԵՒ ԷՌՏԵ ԵԿԵՂԵՑՆԵՐԻ ՄԵՐՈՒՄԸ
ԿԻՒԿԵԱՐ ԿԻՅ ԱՅՈՐԻՓԻ ՄԷՋ

Ռուսիա որ Պարսկաստանի նեւտորական Ատրիւններն մէջ յաջողեցաւ ռուսագաւառութիւն մայրուել, Թիւրքիաի յունադաւան Ատրիւններն մէջ ալ որոնք տարածուած են Միջագետքի և Կիլիկիաի մէջ և որոնց պատրիարքական աթոռապարտ է Անտիոք (Անքարի), Կ. պոլսի յունական պատրիարքարանին գէմ սաստիկ միջոց մը ելած է, յունադաւան Ա-

տրիւնները Կ. պոլսէն բաժնելով իր ազգեցութեան տակ ձգելու համար: Այս մըրցման մասին՝ որի մէջ Ռուսիա յաջողութեան առաջին քայլն առած է արդէն, մի քանի անգամ գրուեցաւ Արմենիայի մէջ և գործն աշխատ հետաքրքրաշարժ վիճակ մը ստացած լինելով, աւելորդ չենք համարիր «Սէմաֆոր» Կ. պոլսի թղթակցի մայիս 5ի երկար նամակէն քաղուած մը հաղորդել մեր լրագրողներին:

Թղթակիցը նախ բացատրելէ յետոյ թէ եկեղեցին մեծ դէր կը կատարէ Արեւելի մէջ ազգայնական խնդիրներին նկատմամբ, կըսէ թէ «Ռուսիա ինչպէս որ վարուեցաւ ասկէ 30 տարի առաջ Պուլկարներին հետ, հիմա ալ սկսած է նոյնպէս վարուիլ Արապ Սիրիացիներին հետ: Անտիոքի օրթոտոքս նոր պատրիարքի ընտրութիւնը Կ. պոլսի պատրիարքարանէն հեռուածի մը սերմը կը պարունակէ իրեն մէջ որին վրայ յոյս կը դնէ ռուս կառավարութիւնը, ռուսական ազգեցութեան գերիշխանութիւնը հաստատուելու համար Սիրիայի մէջ»:

Այնուհետեւ կը շարունակէ թղթակիցը հետեւեալ կերպով.

Անտիոքի յոյն պատրիարքարանը Գաղաքական յարաբերութիւններ ի սեռակէտով, Կ. պոլսի տեղեկական պատրիարքն ամանեան կայսրութեան բոլոր օրթոտոքս յոյների աշխարհական գլուխն է. բայց հոգեւորական տեսակէտով, Կ. պոլսի պատրիարքին հաւասար են Անտիոքի, Երուսաղէմի և Ալեքսանդրիայի պատրիարքները: Թէև հաւասարներին մէջ նախապատիւը լինելու իրաւունքը կը վերապահէ իրեն և ինք «Նորին Սրբութիւն» (Ամենապատիւ) կոչուելու յատկութիւնն ունի մինչդեռ միւսները «Նորին Օրհնութիւն» (Գերապատիւ) կը կոչուին, բայց անոնց վրայ եկեղեցական ոչ մի իշխանութիւն չունի: Անոնք իրմէն բոլորովին անկախ են և Ֆէնէրի եկեղեցական ռոյնումնիւրը բնաւ պարտաւորիչ չեն անոնց համար: Կ. պոլսի պատրիարքարանը շատ անգամ զանազան դարձածներով աշխատեցաւ իրեն հպատակեցունել Անտիոքի պատրիարքութիւնը որ ամենէն կարիւրն է. բայց իր փորձեր միշտ անյաջող եղան, Անտիոքի վերջին պատրիարքը, Գեր. Սպիրիդիոն, ձեռնարկած էր Անտիոքի աթոռին իրաւասութիւնները նշուազեցունել յօգուտ Ֆէնէրի Սեմեդեկեղեցիին: Ատով սաստիկ հակառակութիւն մը ծագած էր իրեն և իր պատրիարքական թեմի մետրապոլիտներին մէջ մասին միջև որոնք ոչ միայն կուղէին ամբողջութեամբ պահպանել Անտիոքի պատրիարքարանի արտօնութիւնները, այլև կը բողոքէին թէ յունական ցեղէ առաջնորդներ կը գրաւեն պատրիարքական աթոռը, իսկ տեղացի մետրապոլիտները միշտ դուրս կը ձգուին ցանկէն:

Այդ տեսակ պահանջներով էր արդէ՛ որ սկսաւ պուլկարական հերձուածը. Պուլկարներն ալ կը գանգատէին թէ միշտ յունազգի եպիսկոպոսներ իրենց առաջնորդ կը զրկուին որոնք զիրենք կը շահագործեն ինքնապատ Ֆէնէրի պատրիարքարանին և հեղինականութեան:

Արապ սիրիական կուսակցութեան եպիսկոպոսներն և Գեր. Սպիրիդիոնի

միջև ծագած վէճն անցած տարի ամենառատիկ կերպարանք մ'առած էր: Յունուար ամսին մէջ, 7 մետրապոլիտներ— Անտիոքի պատրիարքական աթոռէն կախում ունեցող առաջնորդական վիճակները 14 են. բայց վիճակներէ մին 3 տարիէ ի վեր առանց առաջնորդի մնացած է— մէկ. տեղ գալով սինոդ կազմեր և Գեր. Սպիրիդիոնը հրաժարած հոչակեր էին: Գեր. Սպիրիդիոն դիմում ըրաւ տեղեկական պատրիարքին, խնդրելով անկէ Բ. Դրան միջնորդել որ կայսերական կառավարութիւնը մետրապոլիտների որոշումը ջնջէ և զինք բռնի պահէ իր պատրիարքական աթոռի վրայ: Ֆէնէրի Սինոդը մերժեց այդպիսի դիմում մ'ընել որ կրնար շատ գէշ նախընթաց օրինակ մը լինել և օր մ'ալ նոյն իսկ այդ դիմում ընդունելին գէմ գործադրուիլ. բայց յայտարարեց թէ Գեր. Սպիրիդիոնի պաշտօնանկութիւնը որոշող սինոդին կազմութիւնն ապօրինաւոր էր որովհետեւ այդպիսի որոշման մը օրինաւորութեան համար անհրաժեշտ է որ Անտիոքի աթոռի բոլոր թեմերի առաջնորդները ներկայ գտնուին:

Տեղեկական պատրիարքը Ֆէնէրի Սինոդի այդ որոշման աւելի կշիռ և ոյժ տալու համար, Երուսաղէմի և Ալեքսանդրիայի պատրիարքների ալ հաւանութեան ենթակեց զայն: Ատոնք ալ Կ. պոլսի Սինոդին համաձայն կարծիք յայտնեցին: Բայց Գեր. Սպիրիդիոնի գէմ ապստամբած մետրապոլիտները տեղական հանրային կարծիքն իրենց հետ ունենալով և Ս. Պետրբուրգի կառավարութեան աջակցութեան վրայ ալ վստահ, բնաւ նշանակութիւն չտուին Կ. պոլսի Սինոդի պարսաւանքին. երեք ուրիշ մետրապոլիտներ ալ իրենց կողմը շահեցան որոնք Գեր. Սպիրիդիոնի պաշտօնանկութենէն յետոյ իրենք ալ անոր հաւանակողներին կողմն անցան: Անտիոքի պատրիարքը տեսնելով որ իր մնացած կուսակիցներն ալ զինք լքանելու վրայ են, պարտաւորեցաւ իր հրաժարական տալ, բողոքելով միանգամայն թէ բռնութիւն գործադրուած էր իրեն վրայ. հետևապէս Գեր. Գերմանոս, Տարսուսի և Ատանաի մետրապոլիտը, որ թէև ազգով յոյն, սաստիկ կռուած էր Գեր. Սպիրիդիոնի գէմ, պատրիարքական տեղապահ ընտրուեցաւ: Կը յուսար որ արապ սիրիական կուսակցութեան սիրտը կրնար շահիլ, յունական կուսակցութեան քուէներն ալ ունենալով և այդպէս հասնիլ պատրիարքական աթոռին: Բայց չարաչար յուսախաբ եղաւ:

(Շարունակելի)

ԱՓՐԻԿԵԱՆ ՏՐԻՊՈԼԻՍԻ ՄԱՍԻՆ

Վիեննայէն կը հեռագրեն փարիզի «Ամանա Նախօրեալ»ին որ իբրև ըստոյգ լուր կը խօսուի հոն թէ Բ. Դրանը Տրիպոլի խնդրին վրայ ծանուցադիր մը պիտի զրկէ մեծ տէրութիւններն քիչ օրէն: Թիւրք կառավարութիւնը տէրութիւններն ուշադրութիւնը պիտի հրաւիրէ այն իրա-

ւունքներին վրայ որոնք իտալիա Տրիպոլի մասին ունենալ կը յաւակի և այն միջազգային պայմանագիրների վրայ որոնք օսմանեան կայսրութեան ամբողջութեան կը պատկանին:

ՄԱՅՐԱՊՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼԻՓԻ ԳՈՐԾԵՐ

Բազմաթիւ լինացի զօրքերի շարժում մը սկսած է գէպի Չանթոնի նահանգի սահմանագիծը: Այդ նահանգի մէջ են Ալանիայի տրուած երկրները:

Ալանական դեսպանը յատուկ ուշադրութեամբ կը դիտէ այդ շարժումները որոնց նշանակութիւնը մը կուտայ:

Չինական նաւատորմին ամբողջովին կը հաւաքուի Պաքու:

ԽԱՂԱՂ ԻԹԵ ԵՆ ԴԵՍՊԱՆԱՌՈՂՈՎԸ

Լա Հէյ գումարուող ժողովը խաղաղութեան դեսպանաժողով (Conférence de la paix) անունն ընդունեց պաշտօնապէս:

— Դեսպանաժողովի մէջ գործածութիւնը լեզուն ֆրանսերէնը պիտի լինի: «Գրանտական դաշնակցութիւն» (Alliance française) ընկերութեան Լա Հէյի մասնաժողովին քարտուղար և այդ քաղաքի դպրոցներէ մէկին տեսուչ Տ. Հոֆման հրաւիրուեցաւ աջակցիլ թարգմանութիւններին համար:

— Դեսպանաժողովին մէջ Յունաստանի կողմէն պատուիրակ պիտի լինի փարիզի յունական դեսպան Տ. Տէլլեանի:

Պուլկարի պատուիրակներն են Պետրբուրգի պուլկարական դիւանագիտական գործակատար Տ. Սէման, չիֆ և Պէլկրատի պուլկարական զինուորական կցորդ Քէսապէլէֆ հարիւրապետը:

— Ամերիկայի Միացեալ Նահանգների պատուիրակներն իրենց կառավարութենէ հրահանգ ստացել են որ ջանան ընդունել տալ սա երեք գըլխաւոր սկզբունքները.

1. Իրաւարար ատենանիւր հաստատել:
2. Փարիզի 1856ի յայտագրին աւելի ընդարձակ գործադրութիւն մը տալ այնպէս որ չթողատրուի զբաւել նաւերի մէջ գտնուած այն բեռեր որոնք պատերազմի համար փախցուած ապրանքներ չեն:
3. Ժընէվի պայմանագիրը ծովային պատերազմների համար ալ գործադրել:

— Սիւրի պատուիրակներն իրենց ստացած հրահանգների համեմատ պիտի առաջարկեն լրացունել Ժընէվի պայմանագիրն հետեւեալ կերպով.

1. Վերաւորուածները չէզոք պիտի համարուին:
2. Ուշադրութեան պիտի առնուի այս խնդիր, որոշելու համար թէ գերբնուած վերաւորները, իրենց առողջանալէ յետոյ, իբրև պատերազմական գերի՞ պիտի նկատուին թէ իրենց հայրենիք պիտի զրկուին:
3. Ժընէվի պայմանագիրը ծովային

իւա Տրի.
աւկիւն
գիրքներ
րութեան
ն:

ՐԵՐ

երի շար.
անթույն
յ. յ. նա.
ւած եր.

տուկ ու.
յ. շար.
թիւն մը
ամբողջ.

ՈՂՈՎԸ

ի խաղա.
conference
յ պաշ.

ործած.
պիտի լի.
ութիւն»
եան լա.

կին տե.
աշակ.
ամար:

Յունաս.
տի լինի
Տ. Տէրք.

ան հանգ.
կառա.
ր են որ
ք ԳԸԸ:

հաստա.
րին ա.
թիւն մը
գրաւել
ոսեւր ո.

սցուած
ովային
գործա.

րենց
մեծամ
թնէվի
ով.

պիտի
առնուի
թէ գե.
րենց
տեղադ.

թէ իւ.
ովային
րակի օր:

պատերազմների համար ալ պէտք է
գործադրուի:

4. Պատերազմական գերիներին, մե.
ռաճներին և վերաւորումներին ո՛վ լի.
նելը աւելի խնամքով պիտի քննուի և
հաստատուի:

5. Զօրքերը պարտաւոր պիտի լի.
նին ժընէվի պայմանագիրը գիտնալու:

6. Պատերազմական մասնաւոր զին.
ուած ոստիկանութիւն մը պէտք է
հաստատուի՝ պատերազմի դաշտին
վրայ վերաւորումները փնտռելու և
պաշտպանելու համար:

7. Շարժական հիւանդանոցները
պատերազմի դաշտէն բաւական հե.
ռուն պէտք է հաստատուին, հիւան.
դութիւններին փոխադրութեան գէշ
առնելու համար:

8. Կարմիր-խաչի ընկերութիւննե.
րը պաշտօնապէս պէտք է ճանչցուին.
իրենց պաշտօնեայինը և իրենց շէն.
քեր անբռնաբարելի պէտք է համար.
ուին:

— Այնպէս կը կարծուի որ խաղա.
դութեան դեպքանաժողովը երկար
պիտի տեւէ, իր աշխատանքներ պիտի
բաժնուին զանազան մասնաժողովների
և այդ մասնաժողովների մէջ վիճա.
բանութիւններն առնուազն երկու ա.
միս կը տեւեն որմէ յետոյ միայն մաս.
նաժողով մը պիտի նշանակուի շատ մը
յանձնաժողովների բաժնուած որոնք
պաշտօն պիտի ունենան որոշումների
տեղեկագիրները պատրաստելու, դեա.
պանաժողովի բոլոր անդամներէն կազ.
մուած նիստին ներկայացունելու հա.
մար:

— Լա Հէյէն կը հաղորդեն վիէննայի
«Յօդով իշխէ Գործարանային» լրագրին
թէ տէրութիւնները համաձայնած են
խստիւ արգելելու որ խորհրդակցու.
թեան առարկայ լինելիք նիւթերին
համար արդէն որոշուած ծրագրէն
բնաւ դուրս չեննն խաղաղութեան
դեպքանախորհուրդին մէջ:

Հետևապէս, միջազգային դեպա.
նախորհուրդներէն մինչև այժմ ըն.
դունուած սովորութեան համեմատ,
որոշուած է որ քաղաքական կամ ոչ.
քաղաքական ընկերութիւններէ դեա.
պանախորհուրդին ուղղուած տեղե.
կագիրները կամ կառավարութիւն.
ներէ ծագում առած և ուրիշ երկր.
ներէ ներքին կացութիւնը վիճաբա.
նութեան ենթարկելու ձգտող տեղե.
կագիրները կամ առաջարկները պի.
տի մերժուին:

Տէրութիւնների այդ որոշում հա.
ղորդուեցաւ Պաշտօնեային տէլ ութիւն.
ներին և ծանուցուեցաւ նաև թիւրք
կառավարութեան:

ԱՐՏԱՍՍԱՆՄԱՆԻ ԼՈՒՐԵՐ

Պետերբուրգէն կը հաղորդեն թէ
ցարն ու ցարուհին որոշեց ենթակից
վիթթորիա թագուհիին այցելութիւն
մը տալ օգոստոսի վերջեր կամ սեպ.
տեմբերի սկիզբներ:

— Պուլկարիան նոր Սոպրանիէին
համար ընտրութիւնները հաղթար.
տութեամբ կատարուեցան անցած կի.
րակի օր: Միայն երեք տեղ մի քանի

աննշան կուրներ պատահեցին: Նոր
ընտրուած երեսփոխանների երկու
երրորդ մասը կառավարական կու.
սակցութեան կը պատկանին: Նախա.
րարապետ Տ. Կրէքով վերընտրուե.
ցաւ Սոֆիայի մէջ, ինչպէս և Բառու.
լաօֆ, Նաչէւիչ և Թէնէֆ նախարար.
ները:

— Կըսուի թէ իտալական կառա.
վարութիւնն իր նաւատորմի երկու
բաժիններ թուրք ափի շրջէ երբ
նորաշէն «Շան տ'Արք» մարտանաւը
ծովը իջեցունելու հանգէսը կատար.
ուի, ֆրանսական նաւատորմին Սար.
տէնիա ըրած քաղաքավարական այ.
ցելութիւնը փոխադարձելու համար:

— Սերպիայի ռուսական դեսպան
Տ. Եատովսքի յետ կանչուեցաւ Պե.
տերբուրգէն: Ռուս կառավարութիւ.
նը Պէլկրատի մէջ անոր յաջորդ նշա.
նակեր է Տ. Ալեքսանդր Նիքոլայէվիչ
Սլոյաւը:

Սերպիայի պաշտօնական շրջանակ.
ներին մէջ այնպէս կը համարին թէ
Ռուսիա առով ուղած է զօհողութիւն
մ'ընել Ռուսիայի և Աւստրիայի միջ.
բարի միջև գոյացած համաձայնութեան
որի համեմատ այդ երկու տէրու.
թիւններ իրար խոստացած են որ իւ.
րաքանչիւրն իր կողմէ ուղղակի կամ
իր գործակատարների միջոցով չափա.
զանց սաստիկ ճնշում չբանցնուէ
պաշտօնեան տէրութիւններին վրայ:

— 13 մարտանաւներէ բաղկացած
անգլիական տորմիզ մը այցելութեան
ղրկուեցաւ ֆորթուկալի մայրաքա.
ղաքին Լիսպոնի առջև: Զորքը քաղաքի
հոն հասաւ ուր կը մնայ մինչև շաբաթ
(այսօր): Անոնց մեկնելէն անմիջապէս
յետոյ պիտի գայ 9 նաւերէ բաղկա.
ցած ալմանական տորմիզ մը: Գոր.
թուկալի կառավարութիւնը երկու
նաւատորմիզների սպայների ընդունե.
լութեան համար ալ միևնոյն ծրագիրը
որոշած է:

— «Նոյնուրիշի գրածին նայելով,
նիկոլա Բ ցարը յուրիս ամսի վերջեր
պիտի այցելէ Սիպերիայի գլխաւոր
գաւառները և մասնաւորապէս այն
գաւառներ ուր հանքերին մէջ կաշ.
խատին դատապարտեալները: Այդ
ճանապարհորդութեան միջոցին մաս.
նաւոր թողութիւն մը պիտի շնորհուի
քաղաքական յանցաւորներին:

ԱՐԹԵՆԵՐԻ ԽՄԲԱԳՐԱՏԱՆ ՄԷՋ
ԾԱԽՈՒ ԳՏՆ ԻՍՄ ԳԻՐԳԵՐԸ

(Շաբ. 77րդ րուկն)

Գրացոյցակ

ԱՐԹԻՍԱՆԼ (արարագիր հայ պատ.
միշ), Պատմութիւն եկեղեցեաց և վա.
նորէից Եգիպտոսի (Սգիպտոսի մէջ
Հայերի ունեցած վանքերին, կալ.
ուածներին, նոյնպէս և իշխանա.
ւոր անձերին վրայ կը խօսի): Զ. Ղ.
Մ. Ալիշանի գրուած հետաքննական
և կարեւոր ծանօթութիւններով մէկ.
տեղ հրատարակուած է): 70
*ԱԼԻՇԱՆ, Աշխարհագրութիւն
նոր Հայաստանի (Մեծադիր և եր.
կիջեան 165 երեսէ բաղկացած և 35ր.
շափ պատկերներով զարդարուած) 4,50
*ԱԼԻՇԱՆ, Հայկական Աշխարհա.
գիտութիւն 75

Փր. սնթ.
*ԱԼԻՇԱՆ, Նուագք 5 հատոր 13,
* » » Գ հատոր (Հայ.
րուկն) առանձին 2,80
*ԱԼԻՇԱՆ, Յուշիկ Հայրենեաց,
2 հատոր 9,
*ԱԼԻՇԱՆ, Նշմարք և Նշխարք
Հայաստանի (Հայաստանի հետաքրք.
րական տեղեւոյն և քաղաքներէն 36
հատի փորագրուած նոր պատ.
կերներով): Ա. Բ. Գ. պրակներ
միասին 13,50
ԱԼԻՇԱՆ, Նոյն Փրոնսերէն լէզ.
ուով 13,50
* » » Ա պրակը միայն
անգլիերէն 5,
*ԱԼԻՇԱՆ, Շիրակայ տեղագրու.
թիւն 11,
* » » Սիւսեան, Ա. Կարգիւն 55,
* » » Նոյն Փրոնսերէն 55,
* » » Բ. Կարգիւն 40,
* » » համառոտուած
(աշխարհ.) 3,50
*ԱԼԻՇԱՆ, Այրարատ 86,
* » » Սիսական 75,
* » » Հայ-Վենետ կամ յա.
րընդութիւնը Հայոց և Վենետաց
(Այս գիրք իր մէջ կամփոփէ Ժ. Գ.
գարէն սկսած մինչև Ժ. Զ. Զարը Կի.
լիկեցիների և Վենետիկցիների իւ.
րար հետ ունեցած փոփոխակի վա.
ճառականական յարաբերութիւնե.
րը և միանգամայն մանրամաս պատ.
մութիւնը Վենետիկի Հայերին, Ս.
Խաչ եկեղեցիին, Հայոց կողմէ
Տան և անոր հետաքրքրական կանո.
նագրին, նոյնպէս և Վենետիկի ծա.
ռայութեան մէջ գտնուած այն Հա.
յերի նկարագիրը որոնք երեւի
հանդիսացած են իրեն հնարագէտ,
թարգման, կարաւանագետ, միջ.
նորդ, նաւայորդար, դեսպան ևն): 3,50
ԱԼԻՇԱՆ ՏԸՎԸ Ե Գ. ՓԻՍՈՆ,
Ուղեորութիւն ի ֆորթուկալի (Փրան.
սական կառավարութեան կողմէ
1891ին զրկուած երկու գիտնական.
ների Հայաստան ճանորդութեան
նկարագիրն է) 1,20
Ալբերտ Բալլի, պոլիգրա.
ֆուտուրիստ, ամբողջ հին և
նոր կտակարանք. (Գործ նախենաց
հինգերորդ դարու, ոսկեղէն շարա.
գրութեամբ սրբոց Սահակայ և
Մեսրոպայ և նոյնու աշակերտաց.
բաղկատութեամբ հաւատարմացոյն
գրադարան և յունականին, գեղեցիկ
և մեծադիր տպագրութեամբ հրա.
տարակաւ ի Հ. Արսէն Բագրա.
տունէն) 28,
Նոյն պատկերազարդ (Հաղու.
գիւտ դարձած է) 55,
*ԱԼԻՇԱՆ Զ. Մ. Առնոն բա.
ռարն Հայկազնեան լեզուի (գրա.
բարէ աշխարհագրար): Բ. տիպ 10,50
Բամբ որոտան բարձրագոյն բոմբիւն
(Հայկական քայլերդ, եւրոպական
նոտաներով) 1,50
ԲԱՍՏԱՆԵՆ Կ. Բ. Բեռնագիր ար.
ճանադրութիւնը Մանգիլիտի (Մի.
քանի տոսպական բեռնագիրներ ու.
րոնց մեկնութիւնը տուած է հմուտ
բանասէր Կ. Յ. Բասմաջեան) 70
ԲԱՍՏԱՆԵՆ Կ. Բ. Համեմատական
հետազոտութիւն մեր յարալիզաց և
Բարեկցուող Մերովիգակի և տեղե.
կութիւն վանայ արձանագրու.
թեանց վրայ 70
ԳԱԼԻՄԲԵՐԵԱՆ Զ. Գ. Պատ.
մութիւն Հայ լրագրութեան ի սկզբ.
բանէ մինչև մեր ժամանակը. Հատոր
Ա. 1794-1860 (Մէկ լրագրատիպ
պատկերով) 2,50
ԳԱԼԻՄԲԵՆ Զ. Ս. Պատմու.
թիւն հին և նոր ազգաց, 5 հատոր.
(Հրեայների, Յոյների, Ասորի Յիւ.
կիացիների, Հռոմէացիների պատ.

Փր. սնթ.
մութիւններէն կը սկսի և յետոյ
պատմելով նոր ազգերի վրայ, կը
հասնի մինչև 1852, Գրանտայի Բ. Հան.
րագրութեան խախտուիլը Նախո.
լէն Գի ձեռքով) 5 հատորը մէկտեղ 11,50
*ԳԱԼԻՄԲԵՆ Զ. Ս. Բառարան
գաղղիերէն հայերէն տաճկերէն (Ու.
թաճալ դիրքով և երկիջեան 1572
երես մանր տառերով) 7,50
*ԳԱԼԻՄԲԵՆ Զ. Ս. Կենդանաբա.
նութիւն (415 պատկերներով) 2,20
Գիտութեան պատմութիւնը (1854) 70
ԵԱԳՈՒՊ ԱՐԹԻՆ ՓԱՇԱ, Երթիւ
պէջ նախարար արտաքին գործոց և
վաճառականութեան և փոխարքայ
Մէհմետ Ալի փաշայի (Եգիպտոսի ա.
մենէն նշանաւոր հայազգի նախա.
րարներէ և գործիչներէ մէկին, Ար.
թիւնէն 1800 1859—կենսագրու.
թիւնն է որ գրած է Եգիպտոսի այժ.
մեան կրթական նախարար Նազուպ
Արթին փաշան) 50
(Շարունակելի)

Ա Ձ Դ

Ստորագրեալս, հանգուցեալ Մկր.
տիչ կարապետեանի պրին, պաշտօ.
նական կերպով թէն խնամակալ կար.
գուած եմ երկու որբ մանուկներուն,
զաւակացս մայրն ու բնական պաշտ.
պանն ըլլալով, սակայն հանգուցելոյն
թողած առկախ գործերն կարգադ.
րելը յանձնուած է Տեառն թէքեան
եղբարց:

Ուստի ամերիկացի մեր պատ.
ուարժան այն ազգայինք որք պար.
տական են հանգուցելոյն, որբերու
կողմէն կը խնդրուի որ իրենց պարտ.
քը փութան վճարել Ուսթըր (Մէս.)
Տիար Միլան Գ. Արոյեանի կամ Ամե.
րիկայի Առաջնորդ Գեր. Յովսէփ Եպիս.
կոպոս Ուարաճեանի որ զանձնուած ու
հետզհետէ զանձուելիք գումարներն
պէտք է յղէ ի Մարսէյլ Տեառն թէ.
քեան եղբարց, որոնց հասցէն է
Messieurs Tékon Frères
MARSEILLE
Հանգուցելոյն պրին
Մարի Կարապետեան
կը հաստատեմ նոյնը
Եղբարք հանգուցելոյն
Հ. Կարապետեան

Յակոբ (Զատո) Նատրեան, 30 տա.
րեկան, և Յարութիւն Միրզոեան,
21 տարեկան, Ողմըցիները 96ի ամ.
րան Մարսէյլէն վերադարձած են
Ռուսաստան: Կը խնդրուի տեղեկու.
թիւն ունեցողներէն հաղորդել հետե.
եալ հասցէին
Apraham Kalousdian
233, Walnut st.
CHELSEA Mass.
(Etats Unis d'Amérique)

ՕՐԱՅՈՅՑ 1899 ԹՈՒԱԿԱՆԻ

Կալացի Տ. Ղեւնդ քահանայ փա.
փաղեանի հրատարակած 1899 թուա.
կանի հայերէն և ռուսերէն պատկե.
րազարդ տարեցոյցը որ կարևոր գի.
տեղեկներով ալ ճոխացած է, ծախու.
հանուած է արդէն:
Գինն է թղթակաղմին 1 ֆրանկ (20
սէնթ): Դիմել կալաց, Արթ. հը.

բատարակի հասցէն : Կարելի է ըստանալ նաև Արմենիայի խմբագրատունէն :

ՅԱՆՈՒՅՈՒՄՆԵՐ

ԲԱՆԱՍԻՐ (PHILOLOGUS)

Եռամսեայ հանդեսի

Ա հատորի Ա գիրքը

ՀՐԱՏԱՐԱՎՈՒՄ Է

Բովանդակութիւնը տեսնել Արմենիայի 75րդ թուին մէջ :

ԲԱՆԱՍԻՐ, հանդես հնախօսական, պատմական, շեղաբանական և քննական, կը հրատարակուի երեք ամիսն անգամ մը, տարեկան չորս գիրք, տնօրինութեամբ Կ. Յ. Բաւաճախանի և աշխատակցութեամբ ազգային և օտար արեւելագիտաց :

Տարեկան (4 գրքի) բաժանորդագիրն է 20 ֆրանգ, ամեն տեղիհամար : Մէկ գիրքը կարժէ 6 ֆր. :

Բաժանորդագրութիւնը կանխիկ է : Խմբագրութեան հասցէն

Monsieur Basmadjian
112, Bd. Rochechouart
PARIS

Վենետիկի Միջերկրական Պատ. Միաբանութեան հրատարակած ՊԱՏԿԵՐԱՋԱՐԴ ԲԱՌԳԻՐԲ ԳԱՂՂ. ԵՒ ՀԱՅ. ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹԵԱՆՑԻ մինչև 35րդ թերթն ելած է որ հասած է Poirier Տաննի բառին :

Սոյն բառգիրքը աշխարհիկ լեզուով բացատրութիւններ կուտայ ընդհանուր գիտական և թշկական իրաց. և այլ կարևոր նիւթոց վրայ էջերով օգտակար տեղեկութիւնք անպակաս են :

Սոյն գործոյն բաժնորդագրութիւնը որ 10 ֆրանգ է, կը տէ՛ մինչև տպագրութեան աւարտումը. իսկ այնուհետև զինք կը բարձրանայ 15 ֆր. : Բաժնորդագրութիւնը և արդէն հրատարակուած տետրակներն ստանալու համար զիմե՛ այս հասցէի :

Direction de l'imprimerie arménienne
St. Lazare

(Italie) VENISE

ԲԱՋՄԱՎԷՊ

ԱՄՍԱԳԻՐ

ԲԱՋՄԱՎԷՊ կը հրատարակուի ամէն ամսոյ սկիզբն : Կը պարունակէ Հայ մատենագրական, ստուգաբանական, պատմական, քերականական, աշխարհագրական, հնախօսական յօդուածներ և Հանդէս հանդիպոց տիպոգրոյ հետաքրքրական ազգային կարևոր նոր տեղեկութիւնք : ԲԱՋՄԱՎԷՊը՝ նորա. տիպ մատենաներու վրայ զորս իբրև նուէր կընդունի, հակիրճ քննադատականով մը զանոնք կը հրապարակէ : Բաց աստի կը հրատարակէ Եւրոպական դասական ոտանաւորներու աշխարհաբար թարգմանութիւնք : Բաղաբական տետրութիւնք և ազգային քերականութեան քաղուածոյ ցանկն : — Տարեկան գիրն է ԿԱՆԽԻԿ 10 ֆր. : Կ. 4. տոյ. 2. Հասցէ՝

Rédaction de la Revue «Pazmaveb»
St. Lazare

(Italie) VENISE

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ԳԱՆՁԱՆԱԿԱՆ

ԱՐՄԵՆԻԱ ԼՐԱԳՐԻՆ

Արմենիայի շրջանի սկզբէն (օգոստոս) բաժնորդ եղած լինել և կանոնին համաձայն իրենց բաժնորդագիրն 20 ֆրանգը կանխիկ վճարել փափագողներին մի գիրքութիւն տուած լինելու համար, ահա մենք ծախու հանած ենք «Խնայողական գանձանակ ԱՐՄԵՆԻԱ լրագրի» :

Ամեն անգամ երբ մարդ գիրքութիւն ունենայ արծաթ 50 սանթիմոնց մը (10 սէնթ ամերիկեան = 50 սթ. թինքա պուլկարական = 50 պանի ուսմանական և այլն) մէկ կողմ գնելու, կը ձգէ այդ խնայողական գանձանակի մէջ, ուր ձգուածը ա՛լ անկարելի է որ դուրս հանուի մինչև որ Արմենիայի բաժնորդագիրն 20 ֆրանգը (40 հատ 50 սանթիմոնց) մէջը լեցուցուի չամբողջանալ : Այդ ժամանակ յիշել կրնայ պարպուիլ, տակի կողմէն կափարիչը դարձունելով և պարպուելէն յետոյ նորէն կրնայ գոցուիլ 20 ֆրանգի մի նոր խնայողութիւն ալ գոյացունելու համար :

Գանձանակը գիրքատար փոքրիկ բան մ'է որ մինչև իսկ գրպանի մէջ կրնայ պահուիլ եթէ ուզուի : Վրան լինուած կայ նաեւ քանակաչափ մը որ գանձանակին մէջ ձգուած դրամները 5 ֆրանգի հասածին պէս, կը սկսի այնուհետեւ ցոյց տալ թէ մէջի գումարը ո՛րչափի հասած է :

«Խնայողական գանձանակ»ի գիրն է 2 ֆրանգ, Այդ գումար մեզ վճարողին կը զրկենք գանձանակին հետ մէկտեղ մի ստացագիր որի վրայ նշանակուած կը լինի գնողի անունն ու հասցէն : Եթէ ՄԻԵՆՆՈՅՆ ԱՆՁԸ, առանց ուշանալու ժամանակին բաժնորդ գրուելով Արմենիա լրագրի տարեշրջանի սկզբէն (օգոստոս ամիս), 18 ֆրանգի հետ մէկտեղ յիշեալ «տացագիր»ը վերագարձունէ Արմենիայի խմբագրութեան, ամբողջ մէկ շրջանի բաժնորդագիրն 20 ֆրանգը վճարած կը համարուի, որով «Խնայողական գանձանակ»ը ձրի կը մնայ իրեն :

ՅԱՆՈՒ ԳԻՐԳՐ

Արմենիայի խմբագրատան մէջ ծախու կը գտնուին հետեւեալ գիրքերը որոնց առջև նշանակուած գրեքներն մէջ հաշուուած է նաև զրկելու փոստի ծախքը :

Ծրարները ապահովագրուած (recommandé-registré) ստանալ ու գողները պէտք է որ ամեն մէկ ծրարի (մինչև 2 քիլո) համար 25 սանթիմ ապահովագրութեան ծախքը վճարեն :

ԻՄ ՀԱՅՐԱՍՊԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒ

(Կ. ՊՈԼՏՈՑ ՀԱՅՈՑ ԿԵԱՆՔԷՆ ԱԻՆՈՒԱՄԻ ԻՐ ԻՐԱՅԱՆ ՎԷՊ)

ՊՐԵՑ ԱՊԼԱՄԻՊ

Այս հետաքրքրաշարժ գրուած էր ներկայացունէ ընտանեկան տիպոգրաֆիկներէ մին ուր կը տեսնուի թէ անբարոյական մի հայր իւր ապականուած վարքուբարքով որչա՞փ չարիք

ների պատճառ դարձած է և վերջ ի վերջոյ ինք ալ իւր որդու ձեռքով սպաննուած և անհետացած է աշխարհէ : Գիրն 1 ֆրանգ, (75 սանթիմ) :

ԻՆՔՆՈՒՍՈՒՑԻՉ ԱՆԳԼԻԵՐԷՆ ԼԵՋՈՒԻ ԵՐԻՆԵՐ

ՊԵՏՐՈՍ Ա. ՊԱՐՈՍԵԱՆ

Այս գիրքը պատրաստուած է յատկապէս Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց մէջ գտնուող Հայերուն Ամերիկեան Անգլիկերէն լեզուն ամենադիմադրունակ սովորեցնելու համար : Ինքնուշտոյնը յօրինուած է գերմանական և ամերիկեան մանկավարժական սկզբունքներուն վրայ հիմնուելով, և յարմարեցուած է մարդակազմութեան ու իմացական փիլիսոփայութեան նորագոյն պահանջներուն և Ամերիկայի Հայոց իմացական կարողութիւններուն ու տեղական պահանջներուն : Առաջինն է իր տեսակին մէջ :

Կը բաղկանայ աւելի քան 350 երեսներէ և կը պարունակէ աւելի քան 3,000 ամենէն շատ գործածուած բառեր : Ամեն բառի առջև գրուած է նոյն բառի ամերիկեան մաքուր անգլիկերէն հնչումը և ամերիկեան նշանակութիւնը : Գիտական բառերու առջև աւելցուած են քերականական, պատմական, աշխարհագրական, աստղաբանական, չափաբերական և ընկերաբանական զանազան ծանօթութիւններ : Գիրն է 40 ֆրանգ (2 տոլար) Մարսէյի մէջ : Մարսէյէն դուրս զրկուելու համար 40 ֆր. և 80 սանթիմ :

ԺԲ

ՀՐԱՏԱՐԱՎՈՒԹԻՒՆ Մ. ՓՈՐՓՈՒԳԱԼԵԱՆԻ

ՆՄՈՅՇՆԵՐ

Մ. ՓՈՐՓՈՒԳԱԼԵԱՆԻ

ԳՐԱՎՈՐ ՈՏԱՆԱԴՈՐՆԵՐԷՆ

Մ. Փորթուգալեանի գրած հայերենախրական ոտանաւորներէ մի քանին ամփոփուած են այս տետրակի մէջ իբրև նմոյշներ զանազան քաղաքներէ մէջ և զանազան տպագրութիւններէ տակ իւրերեքեք գրած ոտանաւորներին որոնք ժամանակին հրատարակուած չի լինելով կորսուած են այժմ : Այն մի քանի ոտանաւորներ որոնք իբրև նմոյշ ամփոփուած են այս տետրակի մէջ, ցեր և ցան կը գտնուին Կ. Պոլսի տպագրութեան ազգային երգարաններէ մէջ՝ որոց վերստին տպագրութիւն վաղուց արդէն արգիւցուած է, և Ասիոյ և Արմենիա լրագրիներէն մէջ : Նմոյշներէ մէջ փոքրիկ տեղեկութիւններ տրուած են նաեւ թէ այդ ոտանաւորներ ի՞նչ տպագրութիւններ տակ ներշնչուելով գրուած են : Գիրն (10 սանթիմ 15 սանթիմ) :

Արտօսը Հայաստանի կամ Տեղեկագիր Բալուայ, Բարբերդու, Չարաննագի, Ճապաղուրի և Երզնկայու : Յաւելուած ըստ խնդրանաց ազգասիրաց «Խիզան գաւառ» : Աշխատասիրեաց Պողոս Ծ. Վ. Նաթանիան : 2 ֆրանգ :

ՀՐԱՏԱՐԱՎՈՒԹԻՒՆ Մ. ՓՈՐՓՈՒԳԱԼԵԱՆԻ

Մ. Փորթուգալեանի հրատարակած գիրքերին վրայ ժամանաւոր զեղք լինի Պարսկաստանի Հայերին համար որոնց կը զրկուի փակագծի մէջ նշանակուած գիներով :

Ա. ՀԱՅ ԳԻՏԱԶՆՈՒՅԻ ՄԸ (Սպասուած) Բ. ՀԱՅ ԳԻՒԼԱՑԻ »

Գ. ՍԱԼՄՈՍ ԻՍՐԱԵԼԻ »

Դ. ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ ՊՈՒԼԱՐԻՈՑ ԵՒ ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ՊՈՒԼԱՐ ԱՊՏԱՍՐԱՊԵՏՈՑ (Սպասուած)

Ե. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԹՇՈՒԱԴՆԵՐԸ. — (Հայաստանցիներ պանդխտութեան տխուր հետեւանքներ սէկ փոքրիկ պատկերը կը ներկայացունէ վիպական կերպով) Գիրն (90 սանթիմ) 1 ֆրանգ 20 սանթիմ :

Զ. ԳԱՄԱՌՔԱԹՈՒՍ — ԺՈՂՈՎՐԻՒԿԱՆ ԸՆԹԵՐՏԱՐԱՆ լետ այբուբենի աւարտելուն (Սպասուած)

Է. ԼԻՆԶԻ ՕՐԷՆՔԸ ՏԱՃԱՆՀԱՅԱՍՏԱՆԻՄ (Սպասուած)

Ը. ԹԻՐԻՔԻԱԻ ՀԱՅՆԵՐ ԵՒ ԻՐՆԵՐ ԴՐԱՑԻ (Թիւրքիայի Հայերին և իրենց դրացի ազգերի վրայ վիճակագրական և ցեղաբանական ամփոփ և հետաքրքրաշարժ տեղեկութիւններ կը պարունակէ : Թիւրքահայաստանի մէջ բնակող այլ և այլ ազգերէ բնակիչներ թուին բաղդատական մէկ ցուցակ ալ կցուած է տետրակին վերջը) Գիրն 50 սանթիմ (35 սանթիմ) :

Թ. «ԱՐՄԵՆԻԱ»Ի ՅՈՒՇԱՐԱՐ (Արմենիայի Ա տարեշրջանի թիւերը այժմ բոլորովին պատշաճ և միեւնոյն ժամանակ շատերի հետաքրքրութեան առարկայ դարձած լինելով, այդ շրջանի էջ Մ Փորթուգալեանի գրած առաջնորդ յօդուածներէն է թ 30ի չափ ամփոփուած են Յուդաքարի մէջ որ ութամսեայ դիրքով 124 երեսներէ կը բաղկանայ) (1 ֆրանգ) 1 ֆր. 40 սանթիմ : Վ. ԼԷՏ (Պուլկարիայի մէջ Թիւրքերէ արած բարբարոսութիւններէ մի փոքրիկ պատկեր կը ներկայացունէ և ցոյց կուտայ թէ Պուլկարներն ի՞նչպիսի միջոցներ գիտած են իրենց վրէժ լուծելու համար) : (15 սանթիմ) 20 սանթիմ : ԺԱ. ԹՈՒՄԱՅ ԲՈՅԱՐԻՍ (Յունաստանի մէջ Թիւրքերի արած բարբարոսութիւններէն մի փոքրիկ պատկեր կը ներկայացունէ և ցոյց կուտայ թէ Յուններն ի՞նչպիսի միջոցներ գիտած են իրենց վրէժ լուծելու համար) : (0,15 սանթիմ) 20 սանթիմ :

ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ ՍՐԲԱՋԱՆԻ ՊԱՏԿԵՐԸ

Տաճկական բռնութեան նահատակող խորէն Նարայէյ - Լուսինեան Սրբազանի պատկերը ընտիր թղթի վրայ տպուած կը ծախուի Արմենիայի խմբագրատունը : Գիրն է 65 սանթիմ, փոստի ծախքը խմբագրատունէն վճարուելով :

ՏՆՕՐԷՆ — ԻՄԱԳԻՐ Մ. ՓՈՐՓՈՒԳԱԼԵԱՆԻ

ՄԱՐՍԷԼ

Հայրենի տպարան Մ. Փորթուգալեանի Le Gérant : François CARRIERE Imp. M. Schickler, 9, Quai du Canal. Marseille.